

15. 9. 2017

Vážené členky a členové Akademického senátu FAMU,

obracím se na vás s podnětem na prozkoumání procesní správnosti dvou nedávných, na škole široce diskutovaných neprodloužení pracovních smluv pedagogů Michala Breganta a Víta Janečka z hlediska interních pravidel a samotného chodu naší školy.

Není pochyb, že pan děkan Holý má právo podle zákoníku práce a vysokoškolského zákona neprodloužit úvazek pedagogům, jimž končí pracovní smlouva na dobu určitou. Vzhledem k chodu naší instituce, jejím vnitřním předpisům, povinnosti otevřít v říjnu akreditované obory (tzn. 18. září otevřít KOS pro zápis studentů) vyvstává nicméně podle mého soudu několik otázek o procesní správnosti postupů, jež zvolil při neprodloužení smluv výše zmíněných pedagogů. Vzhledem k tomu, že se jedná o problém týkající se systémových pravidel a dělby pravomocí na škole, mám za to, že právě AS FAMU je orgánem, jemuž přísluší tuto věc zhodnotit a zaujmout k ní stanovisko.

1) Konflikt pravomocí mezi děkanem a vedoucím katedry, příp. garantem. Opravdu není děkan nijak povinen brát do úvahy při (ne)prodlužování smluv pedagogů názor vedoucího katedry a garanta, může postupovat dokonce v ostrém nesouladu s jejich názorem, jako tomu bylo v daných dvou případech?

Statut FAMU připisuje děkanovi pravomoc „řídít personální práci na FAMU“ (čl. 7, bod 3), příloha výnosu rektora 10/2016 Kariérní řád pak praví, že děkan „koordinuje veškeré personální záležitosti jak akademických pracovníků, tak ostatních zaměstnanců“. Zároveň nicméně Statut FAMU stanovuje, že vedoucí katedry „zodpovídá za tvorbu a plnění studijních plánů“ (čl. 14, bod 3a) a „předkládá děkanovi návrhy ve věcech personálních“ (čl. 14, bod 3c). Co se týče funkce garanta, tak Statut AMU obsahuje větu: „Garant studijního programu odpovídá za kvalitu příslušného studijního programu, navrhuje změny studijních plánů vedoucímu katedry (...) informuje vedoucího katedry o problémech, které se v příslušném období objevily při realizaci studijního programu, včetně personálního zabezpečení studijního programu, a zasazuje se o jejich řešení.“ (čl. 25, bod 3)

Jak přesně má vedoucí katedry „zodpovídat za tvorbu a plnění studijních plánů“, což mu stanovuje Statut FAMU, když s ním děkan předem nijak nekonzultuje svoje personální rozhodnutí týkající se pedagogů vyučujících povinné, akreditované předměty na dané katedře? Jak má v takové situaci garant „odpovídat za kvalitu studijního programu“, pokud mu není umožněno vstoupit do procesu rozhodování o pedagogích vyučujících na katedře? Běžná praxe na jiných vysokých školách samozřejmě je, že děkani jednají v souladu s vedoucími kateder a guaranty, protože bez takovéto dohody hrozí, že bude ohrožena výuka akreditovaných studijních oborů, tak jak jsme toho svědky nyní na FAMU.

V případě Michala Breganta se přitom jednalo o konflikt pravomocí mezi děkanem a vedoucími/garanty na několika katedrách (vyučoval povinné předměty na FI, CAS, KR); v případě Víta Janečka se opět jedná o pedagoga podílejícího se na výuce povinných předmětů na více katedrách (KDT, FI, CAS). S žádnou z těchto kateder nebylo, aspoň pokud je mi známo, neprodloužení smluv těchto pedagogů včas předem prodiskutováno a neproběhlo za souhlasu vedoucích kateder a garantů.

2) Zrušení pracovní pozice pedagoga bez vypsání konkurzu na jeho místo a bez navýšení rozpočtu kateder na externisty. Byli propuštěni dva pedagogové vyučující několik povinných celoškolských, případně oborových kurzů (Přehled dějin světové kinematografie, Dějiny audiovizuálních teorií, Teorie dramatu, Seminář kritiky a stylistiky 2, Dílna na KDT, Dílna na FI, Pentium dokumentárního filmu aj.). Vedoucí kateder jsou přesto nuceni dané předměty v příštím roce opět začlenit do ročních učebních plánů a potřebují tudíž náhradu – dva nové interní pedagogy školy, kteří by tyto předměty vyučovali. Pan děkan nicméně nevypsal na dané pedagogické pozice z neznámých důvodů konkurz a bez toho nelze najmout nového pedagoga na výuku daných předmětů. (Ve výnosu rektora 10/2016 se píše, že „pedagogická místa akademických pracovníků se obsazují na základě výběrového řízení podle § 77 zákona o vysokých školách“ /čl. 2, bod 1/.) Zároveň děkan odmítl katedrám poskytnout náhradu ve formě peněz na externisty, kteří by dané předměty mohli učit, se zdůvodněním, že za výuku jsou zodpovědní vedoucí kateder a mají k tomu rozpočet své katedry.

3) Nerespektování zavedené praxe, kdy pedagog interně umístěný na jedné katedře vyučuje předměty i na dalších katedrách. U obou zmíněných pedagogů se jednalo o případ, kdy byli z hlediska vyplácení mzdy a úvazku umístěni na jedné katedře, ale zároveň se dlouhodobě podíleli na výuce předmětů na jiných katedrách. Tato praxe je logická a běžná – koneckonců fakulta disponuje jedním balíkem peněz na mzdy a zaměstnavatelem je vždy přímo AMU, pedagogové tak bývají přidělováni z administrativních důvodů jen na jednu „mateřskou“ katedru (kde jsou intenzivně zapojeni do dalších činností, jako jsou přijímací a klauzurní zkoušky, společná oborová soustředění atd.) a vedle toho učí vybrané předměty na jiných katedrách. Tento postup explicitně zohledňuje výnos rektora 10/2016: „Akademický pracovník se podílí na výuce v rámci vlastní katedry i v rámci dalších kateder FAMU příslušné fakulty respektive celé školy, pokud se tak vedoucí katedry dohodne s děkanem fakulty/fakult.“ (čl. 4, bod 3) V případě obou pedagogů byla tato jejich „rozpolcenost“ mezi několik kateder schválena panem děkanem Jechem, ostatně je zanesena i v oficiálních akreditacích studijních oborů.

Pan děkan Holý o této praxi pravděpodobně nevěděl, než dané pedagogy propustil – v případech obou zmíněných pedagogů se posléze omlouval např. CASu, že netušil, že daný pedagog vyučuje také u nás. Neměl by si takovou věc ale zjistit předtím, než učiní rozhodnutí o neprodloužení smlouvy? A neměl by v případě propuštění, o kterém svévolně rozhodl bez konzultace s vedoucími a garanty, poskytnout katedrám alespoň nějakou možnost získat za daného pedagoga náhradu? Pan děkan se namísto toho rozhodl tuto praxi sdílené výuky, schválenou i výnosem rektora, nadále popírat jako prostě neexistující, a to i poté, co na ni byl výslovně upozorněn. Např. v odpověď na požadavek vedoucího katedry CAS na navýšení financí na externisty v kompenzaci za vynucený odchod Michala Breganta pan děkan 31. května uvedl: „Michal was located at FAMU Int. If he taught for you it was just his voluntary activity and it is responsibility of you as head of department to replace him within the budget of your department.“ („Michalovo místo bylo na FAMU Int. Pokud vyučoval u vás, byla to pouze jeho dobrovolná aktivita a je vaší zodpovědností jakožto vedoucího katedry nahradit jej v rámci katederního rozpočtu.“) Tvrzení pana děkana, že daní pedagogové vyučovali na jiných katedrách ve svém volném čase (tedy implicitně řečeno „zdarma“), nikoli v rámci svých úvazků, je nejen absurdní, ale je podle mého soudu mj. i v rozporu se zákoníkem práce.

4) Nemožnost nalézt náhradu za propuštěné pedagogy v tak krátkém čase. V pořadu DVTV 28. 8. 2017 pan děkan Holý uvedl k neprodloužení smlouvy Vítu Janečkovi: „Ta rozhodnutí jsem učinil dva měsíce před začátkem akademického roku, považuji to za dostatečně dlouhou dobu.“ S KDT skutečně

komunikoval o propuštění Víta Janečka od začátku srpna, nicméně je třeba říct, že původně uváděl coby důvod administrativní důvody, které daná katedra svépomocí vyřešila. 22. 8. pan děkan na schůzce s panem profesorem Vachkem a doc. Janečkem neprodloužení smlouvy potvrdil a uvedl jiné důvody, než byly ty původní, takže až v této chvíli se KDT a CAS dozvěděly s (relativní) jistotou, že Vít Janeček již nebude pedagogem. V tu chvíli přitom zbývaly do otevření KOSu (který se otevírá 18. 9.) a zpřístupnění přednášek k zápisu studentům necelé 4 týdny.

Považovat dobu 4 týdnů, ale dokonce i zmiňovaných 2 měsíců (případně 4 měsíců v případě propuštění Michala Breganta v květnu), za dostatečnou pro vedoucí kateder k nalezení kvalitní pedagogické náhrady všech kurzů dříve vyučovaných zmiňovanými pedagogy je nejen velmi nerealistické, ale navíc je to i v příkrém rozporu se zavedenou praxí na naší i jiných vysokých školách. Například na filosofické fakultě Masarykovy univerzity jsou noví vyučující běžně oslovováni cca 6 měsíců před začátkem semestru, přičemž na začátku července musí být definitivně hotové studijní plány. Na filosofické fakultě Karlovy univerzity je pevná uzávěrka hotových studijních plánů na zimní semestr 31. května. Oslovování nových pedagogů i zde probíhá s předstihem cca 1 semestru, aby si dané kurzy stihli vůbec připravit. Na FAMU také bývalo zvykem před příchodem současného pana děkana mít hotové roční učební plány cca do května, kdy procházely kontrolou a diskusí na Akademickém senátu FAMU, tedy v dostatečném odstupu ještě před prázdninami. Letos ke konzultaci a schválení RUPů na AS FAMU vůbec nedošlo, navzdory platnému Jednacímu řádu, což považuji za další známku zbytečného chaosu, potenciálně ohrožujícího samotný začátek školního roku.

Předem děkuji Akademickému senátu FAMU za zvážení, zda výše zmiňované okolnosti lze či nelze nazývat procesním pochybením a jaká opatření lze případně navrhnout do budoucna, aby k podobně chaotickým situacím při tvorbě studijních plánů a při neprodlužování smluv pedagogů již nedocházelo.

S pozdravem,

Helena Bendová